

Gebiedsagenda 2019-2022

Buitenveldert/Zuidas

Inleiding

Voor u ligt de gebiedsagenda 2019-2022 van Buitenveldert/Zuidas. De gebiedsagenda voor de komende vier jaar is gemaakt door de gemeente Amsterdam samen met bewoners, ondernemers, instellingen en andere partijen. We gebruiken de agenda om de gebiedsspecifieke opgaven goed mee te laten wegen in beleidskeuzen die wij als stad maken. Op basis van de gebiedsanalyse, het coalitieakkoord en participatie met bewoners en betrokken partijen zijn de ontwikkelingen, opgaven en kansen van een gebied vertaald naar prioriteiten en doelstellingen. Hiermee signaleren de stadsdelen wat er buiten speelt en leeft en agenderen we de belangrijkste opgaven in Buitenveldert/Zuidas. Deze gebiedsagenda laat zien wat we de komende vier jaar gezamenlijk willen bereiken. In de gebiedsplannen zijn de prioriteiten en doelstellingen vertaald naar concrete activiteiten.

Totstandkoming gebiedsagenda

Deze gebiedsagenda is tot stand gekomen op basis van:

1. Cijfers en gegevens over het gebied;
2. De inbreng van bewoners, ondernemers en partnerorganisaties uit het gebied;
3. Het coalitieakkoord en beleid.

Een belangrijk aspect van gebiedsgericht werken is dat de gemeente niet alleen samen met de bewoners, ondernemers en partners uit de wijk in kaart brengt waaraan gewerkt moet worden, maar dat er ook gezamenlijk oplossingen worden gezocht en acties worden ondernomen. Deze werkwijze past uitstekend in het streven naar een 'participatieve democratie' dat de coalitie heeft uitgesproken. We hebben de afgelopen jaren veel energie gestoken in het opbouwen van netwerken met bewoners en andere partijen. Bewoners blijken er veel prijs op te stellen als ze bij de ontwikkelingen in hun buurt worden betrokken. In enquêtes, bij ontmoetingen en op bijeenkomsten hebben zij aangegeven behoefte te hebben aan meer informatie, meer communicatie, meer dialoog en meer ruimte om zelf een concrete bijdrage te leveren.

Bij alle hieronder genoemde prioriteiten en doelstellingen geldt dat we zo veel mogelijk willen samenwerken met bewoners en partners.

Samenvatting

Zowel in Buitenveldert als in Zuidas zien we een sterke verandering in de bevolkingssamenstelling. Buitenveldert is en blijft een wijk met veel ouderen, maar er komen steeds meer internationals, studenten en gezinnen met jonge kinderen wonen. In Zuidas, tot nu toe vooral een

kantoreengebied, verrijzen steeds meer woningen, waardoor uiteraard het aantal bewoners snel toeneemt. Ook verblijven in dit gebied steeds meer werkenden en bezoekers. Deze ontwikkelingen zijn gunstig voor het ondernemersklimaat, want er is meer behoefte naar winkels en horecagelegenheden. Daarnaast is het van belang dat het voorzieningenaanbod (zorg, kinderopvang, sport, cultuur) gelijke tred houdt met de groeiende vraag. Door de veranderingen in de bewonerssamenstelling van Buitenveldert/Zuidas goed te volgen, kunnen we tijdig maatregelen nemen.

De veranderingen in de bevolkingssamenstelling uiteten zich ook in een ander gebruik van de openbare ruimte. De weg- en parkeercapaciteit in het gebied staat onder druk en in Zuidas zien we dat er fietsparkeerproblemen ontstaan.

De ruimtelijke opzet van Buitenveldert geldt als een belangrijk pluspunt, maar brengt ook uitdagingen met zich mee. De afstanden tussen woonstraten en winkels of andere voorzieningen zijn over het algemeen groot, wat voor minder mobiele bewoners tot problemen kan leiden. De komende jaren zal in Zuidas de invloed van de vele bouwprojecten voelbaar zijn. Naast de bouw van woningen en kantoren wordt er gewerkt aan het project Zuidasdok: verbreding van de A10 van vijf naar zes rijbanen, ondertunneling van de weg en de capaciteitsvergroting en verbetering van Station Zuid. Deze grootschalige projecten zorgen voor dynamiek, maar ook voor overlast.

Gebiedsbeschrijving

Buitenveldert is in de jaren zestig gebouwd als onderdeel van het Algemeen Uitbreidingsplan van Van Eesteren. Het gebied heeft een stedenbouwkundige opzet als tuinstad met strokenbouw en veel openbare ruimte. De woningvoorraad is gemengd, met koop- en huurwoningen. Er is veel groen, waaronder het Amstelpark, het Gijsbrecht van Aemstelpark en het Amsterdamse Bos. Een ecolint verbindt het Amsterdamse Bos vanaf de Ringvaart in de Haarlemmermeer met de Amstel aan de oostzijde.

De meeste (grotere) voorzieningen in Buitenveldert zijn geconcentreerd rond het Gelderlandplein. Daarnaast zijn er meerdere buurtwinkelcentra. De wijk telt relatief veel verenigingen en sportclubs.

Zuidas wordt ontwikkeld tot een internationaal woon-, leef- en werkgebied. Het is nu nog vooral een werkgebied met 1600 woningen. De komende jaren zal het aantal bewoners toenemen. De menging van functies maakt dat Zuidas de potentie heeft uit te groeien tot het tweede centrum van Amsterdam, met Station Zuid als tweede treinstation van Amsterdam.

In 2019 beginnen de werkzaamheden van het project Zuidasdok. De infrastructuur wordt aangepast om het noordelijke deel van de Randstad in de toekomst bereikbaar te houden en in te spelen op de toenemende aantallen bewoners, bezoekers en werkenden. Het is een ingrijpend project: de bouwwerkzaamheden duren 10 tot 15 jaar en zullen een flinke impact hebben op de omliggende gebieden.

Prioriteit 1. Ouderen in Buitenveldert ondersteunen in hun zelfstandigheid

In Buitenveldert wonen relatief veel ouderen, van wie een groot deel ouder is dan tachtig jaar. Het overheidsbeleid is erop gericht ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. Maar mede doordat de wijk om hen heen verandert, hebben zij steeds minder sociale contacten. In sommige gevallen is de partner overleden en zijn er geen kinderen of wonen de kinderen niet in de buurt – het komt zelfs voor dat oudere bewoners alleen contact hebben met hun zorgverleners. Tijdens bijeenkomsten hebben bewoners aangegeven dat zij op sommige plekken een vermindering van de sociale cohesie ervaren, en vooral voor ouderen is dit een gemis. Dit komt mede door de groeiende groep eenpersoonshuishoudens en de afstand tussen bewoners onderling. Doordat er weinig verbondenheid is, vragen bewoners minder snel hulp aan elkaar. Eenzaamheid en sociaal isolement zijn belangrijke thema's voor de ouderen in Buitenveldert. Daarbij constateren we dat veel ouderen hun problemen verborgen houden omdat ze hun kwetsbaarheid niet willen tonen. Ook die groep willen we bereiken.

Doelstellingen

- 1.1 Minder individuele sociale problematiek onder ouderen en kwetsbare bewoners
- 1.2 Verbeterde begeleiding en ondersteuning voor mensen met dementie en mantelzorgers
- 1.3 Sterkere sociale cohesie en een steviger netwerk voor ouderen
- 1.4 Ouderen blijven zich thuis voelen in Buitenveldert

1.1 Minder individuele sociale problematiek onder ouderen en kwetsbare bewoners

Om individuele sociale problematiek van ouderen inzichtelijk te maken en terug te dringen, is vorig jaar de pilot 'Aanpak achter de voordeur' gestart. Sociaal isolement, eenzaamheid, beginnende dementie en verborgen armoede zijn thema's die uit deze pilot naar voren kwamen, en deze thema's worden door zorg en welzijnswerkers herkend.

De bewonersgroep van 80+ verdient extra aandacht, omdat uit de aanpak blijkt dat deze groep als gevolg van de toenemende digitalisering moeilijk meekomt in de samenleving, de weg naar de instanties vaak niet kan vinden en minder contacten heeft in de wijk.

1.2 Verbeterde begeleiding en ondersteuning voor mensen met dementie en mantelzorgers

Om mensen met dementie zo lang en comfortabel mogelijk zelfstandig te laten wonen en leven gaan wij hen en hun mantelzorgers de komende jaren ondersteunen.. Samen met de zorg- en welzijnspartners, actieve bewoners, woningcorporaties, ondernemers en andere partners in de wijk bieden we begeleiding en organiseren we activiteiten om in hun behoeften te voorzien.

1.3 Sterkere sociale cohesie en een steviger netwerk voor ouderen

Naast de lopende activiteiten van de betrokken partners is het netwerk van ouderen belangrijk. Het stadsdeel wil samen met bewoners de ouderen meer betrekken bij de wijk, het contact tussen ouderen onderling bevorderen en ook het contact met andere bewonersgroepen verstevigen. Ook gaan wij samen met bewoners ontmoetingsplekken creëren in de openbare ruimte, naar voorbeeld van het Ontmoetingseiland in het Gijsbrecht van Aemstelpark.

1.4 Ouderen blijven zich thuis voelen in Buitenveldert

Ouderen wonen prettig in Buitenveldert, maar zij zien hun buurt wel veranderen. Dit heeft te maken met de komst van andere groepen bewoners en gebruikers in het gebied. Wij blijven, bij deze verandering, bijzonder aandacht houden voor de positie van ouderen in het gebied.

Daarnaast gaat het stadsdeel de komende jaren verder met het ouderenvriendelijker maken van Buitenveldert door fysieke aanpassingen in de openbare ruimte door te voeren.

CONCEPT

Prioriteit 2. Stimuleren en versterken van gemeenschapsgevoel in een veranderende wijk

Zowel Zuidas als Buitenveldert is volop in beweging en in verandering. De veranderingen zijn zowel fysiek als sociaal en gaan in een rap tempo. Het is zaak om in de gaten te houden of bestaande voorzieningen nog aansluiten op de behoeften van de nieuwe, huidige en toekomstige bewoners, ondernemers en gebruikers van het gebied. In Buitenveldert woont ook een grote, hechte Joodse gemeenschap. Samen met de leden van deze gemeenschap (bewoners, ondernemers en organisaties) blijven wij ons ervoor inzetten dat zij zich veilig en welkom voelen. Als er nieuwe behoeften in de wijk ontstaan, zoekt het stadsdeel samen met zijn partners naar voorzieningen die bij die nieuwe behoeften aansluiten.

Doelstellingen

- 2.1 Meer voorzieningen en activiteiten die aansluiten bij de wensen van de jeugd
- 2.2 Meer ontmoetingen tussen mensen met verschillende achtergronden
- 2.3 Verbinding tussen de bestaande gemeenschap in Buitenveldert en internationals en andere nieuwe bewoners
- 2.4 Community building Zuidas
- 2.5 Meer culturele en economische functies en voorzieningen die bijdragen aan de levendigheid van het gebied

2.1 Meer voorzieningen en activiteiten die aansluiten bij de wensen van de jeugd

In Buitenveldert wonen steeds meer jongeren. Met hen gaan we activiteiten in de buurt organiseren die in hun behoeften voorzien en een verrijking zijn voor de veranderende wijk.

2.2 Meer ontmoetingen tussen mensen met verschillende achtergronden

Bewoners geven aan dat er meer gelegenheid moet zijn voor laagdrempelige ontmoetingen op meerdere plekken in de wijk. Wij willen bewoners met verschillende achtergronden, die elkaar niet langs natuurlijke weg ontmoeten, bij elkaar brengen. Er zijn verschillende locaties die daar ruimte voor bieden, zoals het Huis van de Wijk. Wij faciliteren dergelijke locaties en ontmoetingsmomenten.

2.3 Verbinding tussen de bestaande gemeenschap in Buitenveldert en internationals en andere nieuwe bewoners

Er wonen steeds meer internationals in Buitenveldert. Zij vestigen zich vaak voor langere tijd in Amsterdam. Veelal werkt een van de partners en blijft de andere partner thuis (met de kinderen). De thuisblijvers missen vaak aansluiting in de wijk en hebben weinig contact met de andere bewoners. Vaak hebben internationals wel contact met elkaar, maar niet met de Nederlandssprekende bewoners, en ze geven aan dit wel graag te willen. Uit onderzoek is gebleken dat internationals wel vrijwilligerswerk willen doen. Het stadsdeel wil daarvan gebruikmaken om het contact te bevorderen tussen hen en de andere bewonersgroepen. De komende jaren wil het stadsdeel goed zicht krijgen op de samenstelling van nieuwe bewonersgroepen, en vervolgens samen met deze bewoners in hun behoeften voorzien.

2.4 Community building Zuidas

In Zuidas worden de komende jaren nog meer woongebouwen opgeleverd. Er wordt een gemengde stad gebouwd met koopwoningen, sociale huurwoningen en studentenwoningen. Wij gaan de komende periode innovatieve communicatiemiddelen inzetten om ontmoetingen tussen alle bewoners te faciliteren.

2.5 Meer culturele en economische functies en voorzieningen die bijdragen aan de levendigheid van het gebied

Economische voorzieningen kunnen bijdragen aan de levendigheid van een gebied. Bewoners van Buitenveldert en Zuidas blijken wat dat betreft verschillende behoeften te hebben. Wel is in beide gebieden de roep om een warenmarkt zeer sterk – zo'n markt kan bovendien zorgen voor meer binding tussen de twee wijken. Ook het toevoegen van staanplaatsen waar voedsel of andere waren worden verkocht kan een verrijking zijn voor de buurt.

Bewoners van Zuidas zouden graag zien dat de winkels en horecavoorzieningen ook in het weekend open zijn. De winkels en horecagelegenheden in Buitenveldert zijn wel open in het weekend, maar bewoners van Zuidas maken daar weinig gebruik van. Voor bewoners van Buitenveldert is het van belang dat de buurtwinkels behouden blijven.

Inwoners van Buitenveldert blijken veel behoefte te hebben aan culturele voorzieningen. Het gaat om kunst en cultuur in de vorm van bijvoorbeeld film, theater of muziek. Die behoefte aan kunst wordt gedeeld door bewoners in Zuidas, maar hier spitst de vraag zich vooral toe op kunst in de openbare ruimte. Door het toevoegen van meer culturele en economische functies en voorzieningen dragen wij bij aan de levendigheid van het gebied.

Prioriteit 3. Verbeteren van leefbaarheid, verkeersveiligheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte

De openbare ruimte is van en voor mensen van alle leeftijden en moet voor iedereen toegankelijk blijven. Vanwege de toenemende druk op de openbare ruimte door onder andere de bouwwerkzaamheden en de veranderende bewonerssamenstelling van de wijk is hier in Buitenveldert/Zuidas extra aandacht voor. Ook blijven wij ons ervoor inzetten om hinder door geparkeerde fietsen te beperken.

De komende jaren worden in het gebied nieuwe scholen gebouwd. De verkeersveiligheid rondom scholen en oversteekplaatsen is en blijft een aandachtspunt. De openbare ruimte moet aansluiten op de veranderende samenstelling van de wijk. Ook de bouw van Zuidasdok en de bouwplannen in Zuidas vragen om extra aandacht voor de verkeersveiligheid. Tijdens de werkzaamheden proberen we de openbare ruimte zo toegankelijk en aangenaam mogelijk te houden.

Doelstellingen

- 3.1 Meer verkeersveiligheid op rijwegen en fiets- en voetpaden
- 3.2 Toegankelijker openbare ruimte voor iedereen
- 3.3 Betere bereikbaarheid van Buitenveldert met het openbaar vervoer

3.1 Meer verkeersveiligheid op rijwegen en fiets- en voetpaden

Bij verschillende fietsroutes is niet helder of er één- of tweerichtingsverkeer is toegestaan. Dit doet zich met name voor op de Buitenveldertselaan ter hoogte van de VU, de Van Nijenrodeweg en de keerlus naast Station RAI. Sommige ouderen in Buitenveldert durven niet te fietsen. Naast de onduidelijkheid op de fietspaden is ook het snellere verkeer op de fietspaden, zoals scooters en elektrische fietsen, hier een oorzaak van.

Andere aspecten waaraan we extra aandacht besteden, zijn de verkeersveiligheid rondom nieuwe en bestaande scholen en de veiligheid van voetgangers.

3.2 Toegankelijker openbare ruimte voor iedereen

Als de bevolkingssamenstelling in een wijk verandert, verandert ook het gebruik van de openbare ruimte. Dat vraagt om een nieuwe, eigentijdse inrichting. Samen met de bewoners gaan wij de openbare ruimte toegankelijker maken voor alle gebruikersgroepen. Door herinrichting en gebruik van de openbare ruimte op de behoefte aan te laten sluiten, zorgen we ervoor dat iedereen hier prettig kan bewegen en verblijven.

3.3 Betere bereikbaarheid van Buitenveldert met het openbaar vervoer

De bereikbaarheid van Buitenveldert met het openbaar vervoer is aan het afnemen. Buslijnen verdwijnen, het metrotraject wordt ingekort en haltes worden verplaatst. We willen hier op verschillende manieren verbetering in brengen.

Prioriteit 4. Stimuleren van vergroening en innovatieve vormen van duurzaamheid

Vanwege de stedenbouwkundige opzet van Buitenveldert – veel licht, lucht en ruimte – leent deze wijk zich uitstekend voor experimenten met vernieuwende vormen van duurzaamheid. Bij duurzaamheidsinitiatieven denken wij bijvoorbeeld aan het plaatsen van zonnepanelen, de aanleg van groene daken, maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en plannen op het vlak van energietransitie. Wij bieden ondersteuning aan bewoners, ondernemers, corporaties en andere geïnteresseerde partijen.

In Zuidas worden pilots gehouden op het gebied van duurzaam bouwen. Zo wordt hier al gasloos gebouwd. Ook zijn er diverse gebouwen met groene daken en wordt er op innovatieve manieren gebouwd. De komende jaren gaan we nog meer inzetten op vernieuwende vormen van duurzaamheid, samen met de ontwikkelaars, eigenaren en gebruikers.

Ons streven is om het groen in de openbare ruimte te laten aansluiten op de behoefte van de gebruikers en de recreatieve waarde van het groen te vergroten. Het stadsdeel voert een onderzoek uit naar het gebruik en de inrichting van parken en andere groene gebieden, en gaat op basis van de resultaten aanpassingen doorvoeren. Bij zowel oude als nieuwe bewoners is er behoefte aan meer ontmoetingsplekken, terwijl de bestaande speelplekken en -toestellen in het groen niet allemaal intensief worden gebruikt. We gaan kijken of we die plekken anders kunnen inrichten.

Doelstellingen

- 4.1 Betere gebruikskwaliteit van de groene gebieden om te voorzien in de wensen van de veranderende wijk
- 4.2 Meer duurzaamheidsinitiatieven

4.1 Betere gebruikskwaliteit van de groene gebieden om te voorzien in de wensen van de veranderende wijk

Buitenveldert is rijk aan parken en andere groene gebieden, een aspect dat zeer wordt gewaardeerd door de bewoners. De groene verblijfsruimtes trekken ook steeds meer bewoners van Zuidas en andere bezoekers. Wij willen de parken een kwaliteitsimpuls geven en afstemmen op een breder publiek. Daarnaast gaan wij ons samen met de bewoners richten op ecologisch beheer.

4.2 Meer duurzaamheidsinitiatieven

Bewoners willen graag meer mogelijkheden om afval te scheiden. Deze wens leeft met name in Zuidas, waar nog geen voorzieningen zijn voor afvalscheiding. We onderzoeken de mogelijkheden voor afvalscheiding in de openbare ruimte, bijvoorbeeld rondom het station. Andere duurzaamheidsmaatregelen waaraan te denken valt zijn: pilots gericht op innovatieve manieren van transport, laadmogelijkheden voor elektrische auto's, zonne-energie en het verminderen van het aantal bestelbusjes die door de wijk rijden. De komende jaren gaat het stadsdeel, samen met bewoners en ondernemers, dergelijke initiatieven faciliteren en realiseren.

Prioriteit 5: Zorgen voor leefbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid tijdens bouwwerkzaamheden Zuidas en Zuidasdok

De komende jaren vinden in heel Zuid, maar voornamelijk in Buitenveldert/Zuidas, bouwwerkzaamheden plaats voor het project Zuidasdok. Dit grootschalige project duurt tien tot vijftien jaar. De bouw brengt overlast met zich mee en zal vooral gevolgen hebben voor de bereikbaarheid van de omgeving.

Naast Zuidasdok wordt er de komende jaren volop gebouwd in Zuidas, waardoor de bereikbaarheid en leefbaarheid van het stadsdeel nog verder onder druk komen te staan. We stellen alles in het werk om de overlast voor bewoners en andere gebruikers van het gebied tot een minimum te beperken.

Doelstellingen

- 5.1 De omliggende buurten blijven leefbaar tijdens bouwwerkzaamheden
- 5.2 Duurzamer vervoer en tijdelijke maatregelen om bereikbaarheid op peil te houden
- 5.3 Goede communicatie en informatievoorziening

5.1 De omliggende buurten blijven leefbaar tijdens bouwwerkzaamheden

Van alle gebruikersgroepen ervaren bewoners het meeste ongemak van langdurige werkzaamheden. Wij gaan ons ervoor inzetten om de buurten leefbaar te houden. Bijvoorbeeld door te streven naar zo min mogelijk hinder door bouwverkeer in de straten. Ook valt te denken aan verfraaiing van afzettingen en bouwplaatsen.

5.2 Duurzamer vervoer en tijdelijke maatregelen om bereikbaarheid op peil te houden

In Zuidas neemt de verkeersdruk op de aanrijroutes toe, onder meer door busjes en auto's die producten en diensten leveren. Naast een verslechterde bereikbaarheid, heeft dit ook een negatieve invloed op de luchtkwaliteit. We zetten ons in voor verduurzaming van het vervoer en nemen maatregelen om de buurt zo goed mogelijk bereikbaar te houden.

5.3 Goede communicatie en informatievoorziening

Bij ingrijpende projecten, met een grote impact op de omgeving, is tijdige en heldere communicatie met omwonenden en andere gebruikers van de nabije omgeving essentieel. We zullen hier dan ook veel aandacht aan besteden.